

YURAK QON TOMIR KASALLIKLARI PARVARISHIDA YANGILIKLAR

Saidov Jasur Baxtiyorovich

Xolliyeva Mohigul Ravshanovna

Musurmonqulov Begzod Baxtiyor o'g'li

Termez iqtisodiyot va servis universiteti

Tibbiyot fakulteti Tibbiy klinik fanlar kafedrası

Email- jasur.saidov.8778@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada hozirgi kunda global muammolardan biri hisoblanayotgan yurak qon tomir kasalliklari parvarishida yangiliklar: Yuqori texnologiyali tibbiy asbob-uskunalaridan foydalanish, masalan, yurak monitoring, ko'chma eltokardiografiyalari yoki interaktiv tibbiy platformasida yordam ko'rsatish. Maqoladan tibbiyot yo'nalishida o'qiydigan talabalar va tibbiyot sohasiga qiziqadigan barcha insonlar foydalanishlari mumkin.

Kalit so'zlari: Yuqori qon tomir kasalliklari, yuqori texnologik tibbiy asbob-uskunalar va interaktiv platformalar orqali yurak monitoring foydalanish, Sun'iy yurak va yurak nasoslari, Yurak ritmini nazorat qiluvchi qurilmalar, Minimal invaziv yurak jarrohlik texnologiyalari, . Yurak faoliyatini masofadan kuzatuvchi tizimlar

Yuqori qon taqchilligi kasalliklari yurak qon tomir kasalliklari parvarishida yuqori texnologiyali tibbiy asbob-uskunalar va interaktiv tibbiy platformalardan foydalanish sog'liqni saqlash sohasida muhim ahamiyatga ega. Bunday texnologiyalar bemorlarning holatini yaxshilash, diagnostika va davolash jarayonlarini samaraliroq qilishga yordam beradi. 2012 yilda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qaroriga muvofiq, Yaponiya hukumati tomonidan mamlakatimizga yuqori texnologiyali tibbiy asbob-uskunalarini yetkazib berish uchun maqsadli grant ajratilgan edi. Ushbu grant doirasida tibbiyot muassasalari zamonaviy uskunalar bilan jihozlangan.

Bugungi kunda tibbiy asbob-uskunalar va interaktiv platformalar orqali yurak monitoringi, ko'chma elektrokardiograflar va boshqa zamonaviy texnologiyalardan

foydalanish yurak qon tomir kasalliklari parvarishida keng qo'llanilmoqda. Bu texnologiyalar bemorlarning holatini doimiy nazorat qilish, tezkor va aniq diagnostika o'tkazish imkonini beradi. Shuningdek, interaktiv tibbiy platformalar orqali masofaviy maslahatlar va davolash xizmatlari ko'rsatilishi, bemorlar va tibbiyot xodimlari o'rtasidagi aloqani yaxshilaydi. O'zbekistonda ham sog'liqni saqlash tizimida yuqori texnologiyali asbob-uskunalar va interaktiv platformalarni joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu, o'z navbatida, yurak qon tomir kasalliklari bilan og'rigan bemorlarga ko'rsatiladigan tibbiy xizmatlarning sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Ushbu tashabbuslar yurak qon tomir kasalliklari parvarisida yukori tekhnologili tibbiy asbob-uskunalar va interaktiv tibbi platformalar foidalanishni kengaitirish orqali bemorlarga kirsatiladigan tibbiy xizmatlarning sifati va samaradorligini oshirishga qaratilgan. Yuqori qon taqchilligi yurak qon tomir kasalliklari parvarishida 2024-2025 yillarda yuqori texnologiyali tibbiy asbob-uskunalaridan foydalanish sohasida O'zbekistonda sezilarli yangiliklar va rivojlanishlar kuzatilmoqda.

Yuqori texnologiyali tibbiy asbob-uskunalaridan foydalanish O'zbekistonda tibbiyot sohasini modernizatsiya qilish doirasida, yuqori qon tomir kasalliklari parvarishida zamonaviy texnologiyalarni joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu, o'z navbatida, bemorlarga ko'rsatiladigan tibbiy xizmatlarning sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Interaktiv tibbiy platformalar va raqamlashtirish yuqori qon tomir kasalliklari bilan og'rigan bemorlarga tibbiy xizmat ko'rsatish tizimini raqamlashtirish maqsadida, yagona yurak-qon tomir kasalliklari reyestri yaratilmoqda. Shuningdek, telemeditsina va telemetriya markazlari tashkil etilib, bemorlar va tibbiyot xodimlari o'rtasidagi aloqani yaxshilash, masofaviy maslahatlar va davolash xizmatlarini ko'rsatish imkoniyati yaratilmoqda. Ushbu tashabbuslar yuqori qon tomir kasalliklari parvarishida yuqori texnologiyali tibbiy asbob-uskunalar va interaktiv tibbiy platformalardan foydalanishni kengaytirish orqali bemorlarga ko'rsatiladigan tibbiy xizmatlarning sifati va samaradorligini oshirishga qaratilgan.

Yurak kasalliklarini tashxislash va davolash uchun zamonaviy tibbiyotda yuqori texnologik asbob-uskunalar keng qo'llanilmoqda. Quyida eng ilg'or texnologiyalar haqida batafsil ma'lumot beramiz:

1. Sun'iy yurak va yurak nasoslari (LVAD, TAH)
 - ♦ Sun'iy yurak (TAH – Total Artificial Heart)

- Yurak yetishmovchiligi bilan og‘rigan bemorlarga vaqtincha yoki doimiy ravishda qo‘llaniladi.
 - Jarvik-7, SynCardia kabi sun‘iy yurak modellari bemorlarga transplantatsiyagacha yashash imkonini beradi.
2. Yurak ritmini nazorat qiluvchi qurilmalar
- ◆ Yurak stimulyatori (Pacemaker)
 - Yurak urish chastotasi juda past bo‘lsa, unga qo‘shimcha impuls yuborib, normal urish ritmini saqlab turadi.
 - Eng zamonaviy stimulyatorlar simlarsiz (leadless pacemaker) ishlab chiqilmoqda (masalan, Medtronic Micra).
3. Yurak tomirlarini tasvirlash va diagnostika texnologiyalari
- ◆ CT koronar angiografiya
 - Yurak tomirlarining 3D tasvirini yaratish orqali tiqilishi va torayishini aniq ko‘rsatadi.
 - 64-256 kesimli (slice) CT skanerlar eng yuqori aniqlikka ega.
4. Minimal invaziv yurak jarrohlik texnologiyalari
- ◆ Robotli jarrohlik (da Vinci va Corindus)
 - da Vinci robot tizimi jarrohlarga kichik kesik orqali yurak operatsiyalarini bajarishga imkon beradi.
 - Corindus CorPath robot tizimi esa kateter yordamida yurak qon tomirlariga operatsiya qilish imkonini beradi.
5. Yurak faoliyatini masofadan kuzatuvchi tizimlar
- ◆ Smart yurak monitorlari (EKG Patch, Holter monitor)
 - Zio Patch va CardioMEMS kabi qurilmalar yurakning uzoq muddatli ritmini tahlil qilib, o‘zgarishlarni smartfon yoki shifokor tizimiga yuboradi.
 - Yurak yetishmovchiligi bo‘lgan bemorlar uchun qon bosimi va kislorod miqdorini avtomatik kuzatib boradigan implantlar ishlab chiqilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ivashchenko, O. A., & Yashin, D. B. (2020). The Role of Psychological Support in Myocardial Infarction Recovery. Cardiovascular Medicine, 45(3), 121-127. 17. Kardiologiya Instituti (2021).
2. Yurak Infarkti va Uning Reabilitatsiya Chora-Tadbirlari. Toshkent: Kardiologiya Instituti

3. Medall.uz. (2022). Yurak Xuruji: Sabablari, Belgilari va Davolash. Retrieved from <https://medall.uz>
4. Kenjayev Y.M., Berdieva S.A., Termiz iqtisodiyot va servis universiteti. "Yurak bo'lmacha va qorinchalari gipertrofiyasining elektrokardiografiya belgilari o'zgarishlarini tahlili"
5. Sullivan, M. D., & Carson, J. P. (2018). Rehabilitation After Myocardial Infarction: The Role of Diet and Physical Activity. *Journal of Cardiac Rehabilitation*, 32(5), 45-56

